

Útmutató és eljárásrend

a kerettúllépések megakadályozására indult SAP fejlesztés I. ütemében megvalósult informatikai megoldások használatához (az Egyetem valamennyi költséghelyének bér- és járulékkeretére vonatkozóan)

1. A fejlesztés megvalósítását szükségessé tevő körülmények és jogszabályi követelmények

A Semmelweis Egyetem (a továbbiakban: Egyetem) bér- és járulékkereteit terhelő kötelezettségvállalások (új közalkalmazott felvétele, illetményemelés, megbízási szerződés, kereset- és illetménykiegészítési megállapodás megkötése stb.) az elmúlt években számos esetben annak ellenére fedezet nélkül történtek, hogy a kötelezettségvállalást tartalmazó dokumentumon a pénzügyi ellenjegyző igazolta a pénzügyi fedezet rendelkezésre állását. A bér- és járulékkereteket terhelő fedezet nélküli kötelezettségvállalások összege 2014. évben meghaladta a 700 millió Ft-ot.

Fenti probléma kialakulásában meghatározó szerepet játszott, hogy sem az SAP rendszer működése, sem a kötelezettségvállalási folyamat gyakorlati megvalósulása nem támogatta megfelelő módon a szervezeti egység vezetők és gazdasági vezetők (pénzügyi ellenjegyzést végzők) jogszabályi előírásokkal összhangban történő feladatellátását.

Az államháztartás működésére vonatkozó jogszabályi előírások kimondják, hogy a kötelezettségvállalást követően **haladéktalanul gondoskodni kell** annak nyilvántartásba vételéről, és új kötelezettségvállalásra csak **a korábbi kötelezettségvállalásokkal csökkentett** (= szabad) keret mértékéig kerülhet sor.

Jogszabályi követelmény: <ul style="list-style-type: none"> - 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról (Áht.) - 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (Ávr.) - 4/2013. (I. 11.) Korm.	Áht. 36. § (1) A [...] költségvetési év kiadási előirányzatai [...] terhére <u>kötelezettségvállalásra az azokat terhelő korábbi kötelezettségvállalásokkal és más fizetési kötelezettségekkel csökkentett összegű eredeti vagy módosított kiadási előirányzatok</u> (a továbbiakban: szabad előirányzat) <u>mértékéig kerülhet sor.</u> Ávr. 56. § (1) A kötelezettségvállalást követően <u>haladéktalanul gondoskodni kell annak az államháztartási számviteli kormányrendelet szerinti nyilvántartásba vételéről, ezáltal a kötelezettségvállalás értékéből</u>
--	---

rendelet az államháztartás számviteléről	<p>[...] <u>a költségvetési év és az azt követő évek szabad előirányzatait terhelő rész lekötéséről.</u></p> <p>(2) A kötelezettségvállalás értékének meghatározásához számba kell venni az abból származó valamennyi fizetési kötelezettséget, még abban az esetben is, ha valamely fizetési kötelezettség bekövetkezése bizonytalan vagy külön jövőbeli nyilatkozattól függ. <u>Ha a fizetési kötelezettség jövőbeni mértéke nem határozható meg pontosan, a körülmények és az előző évek tapasztalatainak gondos mérlegelése alapján az adott piaci, gazdasági, társadalmi körülmények között – az ésszerű gazdálkodás mellett – reális legmagasabb összegű kötelezettséget kell feltételezni. Határozatlan időre vállalt kötelezettség értékét a költségvetési évben és az azt követő három éven keresztül származó fizetési kötelezettségek összegeként kell meghatározni.</u></p> <p>(3) A szabad fedezet rendelkezésre állásának vizsgálatához a kötelezettségvállalás értékeként meghatározott összegből a költségvetési év és – ha a 46. § alapján szükséges – az Áht. 36. § (4) bekezdése szerinti évek szabad előirányzatait kell vizsgálni.</p> <p>(6) <u>A kötelezettségvállalás módosulása, meghiúsulása, megszűnése esetén haladéktalanul gondoskodni kell az (1) bekezdés szerinti nyilvántartásban szereplő adatok módosításáról.</u></p>
--	--

Az SAP rendszer működése során eddig nem valósult meg a HR modulban rögzített kötelezettségvállalások KVM modulban történő valós idejű lekötése („obligozása”), ezért két könyvelési időpont között az SAP rendszerből nem volt naprakészen megállapítható az adott költséghely szabad egyenlegének mértéke. Emellett a kötelezettségvállalások nem minden esetben kerültek azonnal rögzítésre a nyilvántartási rendszerben (SAP), erre több esetben csak azt követően került sor, hogy szakmai teljesítésük megtörtént. A kötelezettségvállalások késedelmes rögzítése megnehezítette, illetve ellehetetlenítette a pénzügyi fedezet aktuális mértékének vizsgálatát.¹

2. Az SAP fejlesztés I. ütemében megvalósult informatikai megoldások használatának leírása

A fejlesztés eredményeként 2015. július 1-jétől valamennyi költséghely vonatkozásában lehetővé vált a valós pénzügyi fedezet folyamatos vizsgálata, amely hatékonyan támogatja a kötelezettségvállalási folyamat minden lépését. A kötelezettségvállalók és a pénzügyi ellenjegyzők folyamatosan, napra pontosan – ügyletről-ügyletre – nyomon tudják követni a szervezeti egységük (költséghelyük) bér- és járulékkereteinek felhasználását jelentő kötelezettségvállalások szabad egyenlegre gyakorolt hatását, ezáltal döntéseiket felelősen tudják meghozni.

¹ A kötelezettségvállalás késedelmes rögzítése esetén a kötelezettségvállaló szervezeti egység számára megnehezül a fedezetvizsgálat, mivel csak háttérnyilvántartás (pl. excel tábla) folyamatos vezetése esetén követhető és számszerűsíthető a költséghelyen rendelkezésre álló pénzügyi fedezet hőközi (két könyvelési időpont közötti) mértéke. A központi szervezeti egységek (kontrolling, HR, pénzügy stb.) ezen háttérnyilvántartásokra értelemeszerűen nem rendelkeznek rálátással, így a decentralizáltan működő szervezeti egységek kötelezettségvállalásainak valós fedezettsége a könyvelési időpontok között a központ által nem ellenőrizhető.

FIGYELEM! Annak érdekében, hogy a költséghely szabad egyenlege minden pillanatban a valós állapotot mutassa, és újabb kötelezettségvállalásra csak valóban szabad egyenleg terhére kerülhessen sor, **valamennyi szervezeti egység vezetőjének (költséghely kötelezettségvállalójának) és gazdasági vezetőjének (pénzügyi ellenjegyzőjének)** – megfelelő a jogszabályi követelményeknek – folyamatosan gondoskodnia kell az új kötelezettségvállalások pénzügyi fedezetének SAP rendszerben való haladéktalan lekötéséről (obligozásáról). A haladéktalan lekötés azt jelenti, hogy új kötelezettségvállalásra (napon belül is) csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha az időben korábbi kötelezettségvállalás pénzügyi fedezete már lekötésre (obligozásra) került és a lekötést követően a költséghely továbbra is szabad egyenleget mutat. A haladéktalan lekötés elmulasztása fedezet nélküli kötelezettségvállaláshoz vezethet, kérjük ennek kiemelt figyelembevételét.

2.1. A kötelezettségvállalás pénzügyi fedezetének vizsgálata

A pénzügyi fedezet vizsgálata az SAP rendszer KVM moduljában, az eddig megszokott módon történik. A fedezetvizsgálatot a „**ZKVM lista**” tranzakció futtatásával lehet elvégezni, melynek során a pénzügyi tétel mezőbe a T21T23 pénzügyi tétel csoportot kell feltüntetni az alábbiak szerint:

Értékek kiválasztása	
Pénzügyi kör	1000
Ktgkeret-kategória	9F
Verzió	0
Gazdasági év	2015
Períódus kezdete	1
Períódus vége	16

Csoportok kiválasztása	
Alap	
vagy érték(ek)	-
Költségkeret-periódus	
vagy érték(ek)	-
Pénzügyi központ	
vagy érték(ek)	-
Pénzügyi tétel	T21T23
vagy érték(ek)	-

Adatforrás: SAP teszrendszer

A tranzakció elindítását követően az alábbi képernyő jelenik meg. A képernyőn a piros keretben a „SzabadEngedKiad” oszlopban található a lekérdezés időpontjáig rögzített kötelezettségvállalásokkal (ideértve a rögzített előfoglalásokat² is) csökkentett éves keretegyenesleg. (Az egyenleget csak a működési központok OEP, OM, KEPZ, EINT, DEV alapjainak együttes keretállásainak figyelembevételével kell vizsgálni.)

² **Előfoglalás:** A munkáltatói intézkedést (alkalmazott felvétele, illetménynövelés, keresetkiegészítés megállapítása, munkaidő változás stb.) megelőzően a tervezett intézkedéshez (kötelezettségvállaláshoz) szükséges pénzügyi fedezet adott költséghelyen történő lekötése.

Pü-i Központ / Pü-i Tétel

KVM BCS operatív riport Date: 2015.07.01 Page: 1 / 1

Pénzügyi kör 1000 Semmelweis Egyetem KVM fizetési költségkeret
Gazdasági év 2015 Verzió 0

Alap/csoport KEPZ Funkcióterület/csoport *
Költségvetésprogram/csoport * Pénztári hatás éve
Költségkeret-periódus *

Pü. központ / pü. tétel	lhaszná	Kimenő	Fizetése	SUM Kiadás	SzabadEngedKiad	Keret - Összes
*** Pü. kp./pü. tétel		60 879 698	153 957 180	26 345 000	26 345 000	
** MUKOD		33 388 831	123 839 929	26 357 659	26 357 659	
* Személyi juttatások		23 067 911	96 125 171	20 842 038	20 842 038	
Járulékok		10 320 920	27 714 758	5 515 621	5 515 621	
** MUKOD		27 490 867	30 117 251	12 659-	12 659-	
* Személyi juttatások		24 735 095	24 735 095			
Járulékok		2 755 772	5 382 156	12 659-	12 659-	

Adatforrás: SAP tesztrendszer

A szabad egyenleg vizsgálata a következő példával szemléltethető: a szervezeti egység keresetkiegészítést kíván adni munkavállalójának, amely 2015. augusztus 1-jétől 2015. december 31-ig, 5 hónapra keresztül havi 60 ezer Ft lenne.

Ennek a tervezett munkáltatói intézkedésnek a 2015. évi bér- és járulékkeretre gyakorolt hatása $60.000 \text{ Ft} * 5 \text{ hónap} * 1,27 = 381.000 \text{ Ft}$ összesen (300.000 Ft bér és 81.000 Ft járulék).

- Ha feltételezzük, hogy a lekérdezéskori szabad keret 600.000 Ft, ebben az esetben az előfoglalási kérelem elindítható.
- Ha feltételezzük, hogy a lekérdezéskori egyenleg 200.000 Ft, ebben az esetben az előfoglalás nem (illetve csak előzetes kancellári jóváhagyás, gazdasági főigazgatói pénzügyi ellenjegyzés, illetve intézkedési terv benyújtása esetén) kezdeményezhető.

2.2.A kötelezettségvállalás pénzügyi fedezetének leköltése (obligációja)

A KVM rendszerben éves bér- és járulékkeretek kerültek megnyitásra, ezeket kötik le az egész évre kötelezettségvállalásba vett intézkedések.

2.1.1. Korábbi kötelezettségvállalások leköltése

Az SAP HR modulban már rögzített munkáltatói intézkedések (kötelezettségvállalások) bér- és járulékköltsége (alapilletmény, pótlékok, választható béren kívüli juttatások, egyszeri, valamint rendszeres kereset- és illetménykiegészítések, megbízási díjak éves költségei) az SAP KVM modulban az egész költségvetési évre (2015. év) automatikusan leköltésre került, azaz a kötelezettségvállaló és a pénzügyi ellenjegyző pontosan látja, hogy az adott állapot szerint mekkora kiadás prognosztizálható az egész évre.

Az időrögzítő (PTMW) modulban rögzített műszakpótlékok, ügyeleti és készenléti díjak, valamint a túlórák a 2015. évi 1-5. havi tényfelhasználás alapján kerültek előfoglalásba (kötelezettségvállalásba) vételre, az Egyetemen ugyanis utólagos időrögzítés történik.

2.1.2. Új kötelezettségvállalások lekötése

Tekintettel arra, hogy a bér- és járulékkereteket terhelő új kötelezettségvállalások SAP HR modulban való rögzítése a fejlesztés jelen szakaszában továbbra is teljes körűen a szakigazgatóságok (Emberierőforrás-gazdálkodási Főigazgatóság [EEGFI], Pénzügyi Igazgatóság Bérosztálya) feladata, ezért biztosítani kellett azt, hogy a szervezeti egységek által megvalósítani kívánt kötelezettségvállalások még az előtt lekötésre kerüljenek az SAP rendszerben, hogy a kötelezettségvállalás tárgyát képező munkáltatói intézkedés (felvétel, illetményemelés, keresetkiegészítés stb.) aláírásra kerülne, illetve a szakigazgatóságok azok alapján az SAP HR moduljának érintett infótípusain a kötelezettségvállalás összegét rögzítenék (ami az adott hónapban számfejtésre kerül). Ezt a célt a megvalósult fejlesztés úgy biztosítja, hogy a kötelezettségvállalás az SAP HR modulban az alábbiak szerint kerül rögzítésre:

2.1.2.1. Az előfoglalást és a kötelezettségvállalást megelőző teendők

Valamennyi új kötelezettségvállalást megelőzően az alábbiak végrehajtása szükséges:

- a. A szervezeti egységek az EEGFI részére elektronikus levélben, a berfoglalas@semmelweis-univ.hu e-mailcímen jelzik kötelezettségvállalási szándékukat az erre a célra elkészített táblázat kitöltésével. A táblázat az Egyetem honlapjának intranetes felületéről, az SAP felhasználási segédletek közül tölthető le.
- b. A táblázat kitöltése és beküldése után az EEGFI haladéktalanul (amennyiben az e-mail adott nap 12.00 óráig beérkezik, akkor még azon a napon) gondoskodik a tervezett kötelezettségvállalás táblázatban jelzett összegének (illetve az abból számított, tárgyévét terhelő teljes összegnek) az SAP rendszerben való előzetes lekötéséről (= előfoglalásba vételéről). Az előfoglalás évesített összege, valamint annak járulékvonzata a szervezeti egység által beküldött táblázatban megjelölt költséghelynek szabad egyenlegét azonnal (valós időben) csökkenti. Az előfoglalás történhet üres pozícióra (tehát amikor a juttatásban részesülő konkrét személy még nem azonosítható vagy nem rögzíthető a rendszerben), vagy személyügyi törzsszámmal (SZTSZ) már rendelkező személlyel betöltött pozícióra.
- c. Az SAP rendszer az előfoglalásba vett tervezett kötelezettségvállaláshoz automatikusan egyedi azonosítót (obligó futásszámot) rendel. Az egyedi azonosító szám funkciója, hogy a kötelezettségvállalási folyamat során a kötelezettségvállalást (annak minden attribútumával együtt) egyedileg azonosítsa. Az obligó futásszámot (illetve a pozícióazonosítót) fel kell tüntetni a felvételi javaslaton, a kinevezés módosítására irányuló bármilyen javaslaton (áthelyezési kérelem, illetményemelési javaslat stb.), a megbízási szerződésen, a kereset- és illetménykiegészítési megállapodáson, továbbá minden olyan dokumentumon, amely az előfoglalásba vett kötelezettségvállalás SAP

rendszerben való rögzítésének alapbizonylata. A tervezett kötelezettségvállaláshoz rendelt obligó futásszámról és a pozícióazonosítóról az EEGFI a szervezeti egységet a berfoglalas@semmelweis-univ.hu e-mailcímről küldött visszaigazoló elektronikus levélben tájékoztatja.

2.1.2.2. Előfoglalást követő, de kötelezettségvállalást megelőző teendők

A szervezeti egység a visszaigazoló elektronikus levél kézhezvételét követően megvizsgálja, hogy az előfoglalást követően a keretegyenlege továbbra is pozitív értéket mutat-e. A keretegyenleg meghatározása a fent írtak szerint történik. Amennyiben a munkáltatói intézkedést megelőzően vagy annak eredményeként a keretegyenleg negatív (tehát a tervezett kötelezettségvállalásra a pénzügyi fedezet a szervezeti egység érintett költséghelyén nem áll rendelkezésre), akkor a kötelezettségvállalásra nem (vagy kizárólag előzetes kancellári engedélyt, illetve gazdasági főigazgatói ellenjegyzést követően, intézkedési terv benyújtása mellett) kerülhet sor.³

Amennyiben az előfoglalásba vett összegre vonatkozóan nem vagy csak részben kerül sor kötelezettségvállalásra, akkor az előfoglalással lekötött, de fel nem használt rész felszabadítását a szervezeti egységnek az EEGFI-nél kell kezdeményeznie a berfoglalas@semmelweis-univ.hu e-mailcímen. Az e-mailhez csatolni kell az EEGFI-től kapott visszaigazoló táblázatot, valamint (a pozíció azonosítót és az obligó futásszámot is tartalmazó, a kötelezettségvállaló és a pénzügyi ellenjegyző által aláírt) nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a felszabadítani kért obligóra kötelezettségvállalás nem történt és nem is fog történni.

2.1.2.3. Kötelezettségvállalási dokumentumok aláírásának rendje

Az Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának (SZMSZ) II. rész 6. sz. melléklete a munkáltatói jogok gyakorlásához kapcsolódóan kimondja, hogy az illetmény megállapításához a kancellár egyetértése szükséges.

Az Egyetem Kötelezettségvállalási Szabályzata (KSZ) 1. § (2) bekezdése szerint „kötelezettséget vállalni csak pénzügyi ellenjegyzés után, a pénzügyi teljesítés esedékességét megelőzően, írásban lehet, a szabályzatban meghatározott kivétellel. Amennyiben jogszabály, vagy jelen szabályzat értelmében a kötelezettségvállaláshoz a kancellár egyetértési jogának gyakorlására, illetve engedélyére is szükség van, kötelezettségvállalásra csak ezt követően kerülhet sor.” A 4. § (13) bekezdése szerint „jogszerűtlen a kötelezettségvállalás, ha kötelezettségvállalási jogosultsággal nem rendelkező személy vállal kötelezettséget, vagy a kötelezettségvállaló nem gondoskodik az ellenjegyző aláírásáról.”

³ A kancellári engedéllyel és gazdasági főigazgatói pénzügyi ellenjegyzéssel megvalósuló kötelezettségvállalások esetén a gazdasági főigazgató pénzügyi ellenjegyzése igazolja egyetemi szinten a szükséges pénzügyi fedezet meglétét.

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) 13/A. § (2) bekezdése kimondja, hogy „a kancellár egyetértési jogot gyakorol a 12. § (1) bekezdés, valamint 13. § (1) bekezdés szerinti jogosultnak az intézmény gazdálkodását, szervezetét, működését érintő gazdasági következménnyel járó döntései és intézkedései tekintetében, az egyetértés e döntések érvényességének, illetve hatálybalépésének feltétele.”

Fentiek értelmében a kötelezettségvállalás akkor jogszerű, érvényes és hatályos, ha azon szerepel a kötelezettségvállalási joggal rendelkező személy, valamint a pénzügyi ellenjegyző, illetve – ha a munkáltatói jog gyakorlója és a kötelezettségvállaló nem ugyanaz – a munkáltatói jogkör gyakorlójának aláírása, továbbá a kancellári egyetértési jog gyakorlására is sor került. Utóbbi a KSZ értelmében történhet közvetlenül, a kancellár által, vagy – delegálás révén – a pénzügyi ellenjegyzést végző személy útján, a pénzügyi ellenjegyzéssel egyidejűleg.

Amennyiben az egyetértési jogot közvetlenül a kancellár gyakorolja, azt a pénzügyi ellenjegyző és a kötelezettségvállaló (valamint a munkáltatói jogkör gyakorlója) aláírása után, de a közalkalmazott aláírása előtt gyakorolja. Ezzel érhető el az, hogy az aláírásra a kancellár elé kerülő kötelezettségvállalási dokumentum nem csak a pénzügyi ellenjegyző, hanem a kötelezettségvállaló (munkáltatói jogkör gyakorló) által is jóváhagyott tartalommal bírjon, ugyanakkor a közalkalmazottal való közlés előtt még módosítható legyen; összességében tehát a kancellár aláírásának aktusa – az Nftv.-ben írtakkal összhangban – a kötelezettségvállalás érvényességét, hatálybalépését biztosítsa.

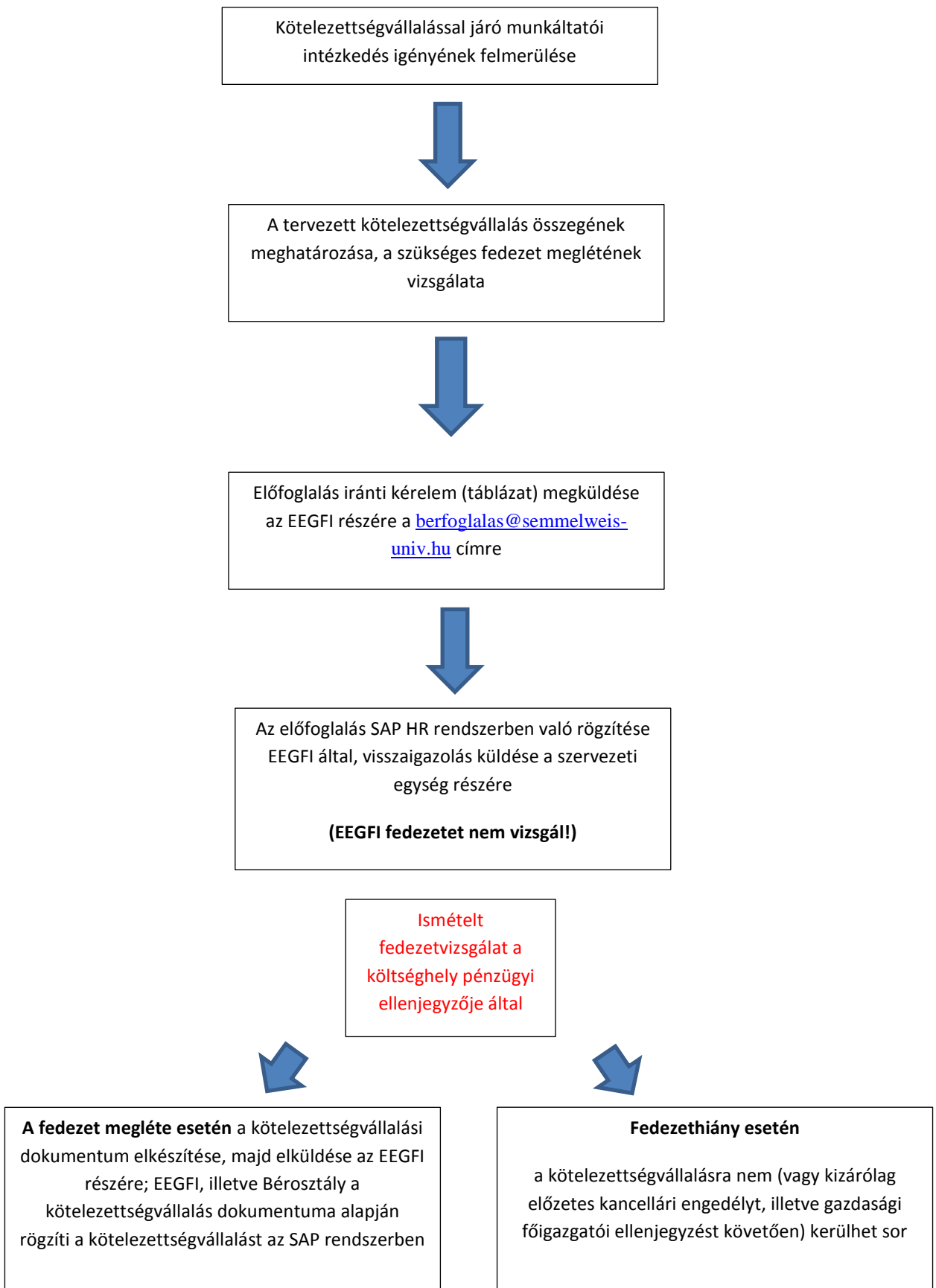
2.1.2.4. Kötelezettségvállalást követő teendők

A szervezeti egység által az obligó futásszám és a pozícióazonosító birtokában elkészített kötelezettségvállalási dokumentumot (felvételi javaslatot, a kinevezés módosítására irányuló javaslatot, a megbízási szerződést, a kereset- és illetménykiegészítési megállapodást, továbbá a kötelezettségvállalással járó egyéb munkáltatói intézkedést megalapozó dokumentumot) eljuttatja az EEGFI részére. Az EEGFI a hozzá beérkezett dokumentumokat érkezteti (a Bérosztály által rögzítendő dokumentumokat továbbítja), feldolgozza, az SAP HR modul megfelelő infótípusaira rögzíti. Ezzel megvalósul az eszközfoglalás⁴, amellyel megegyező összegben az előfoglalás csökkentésre kerül.

---

⁴ **Eszközfoglalás:** a kötelezettségvállalást követően, de még a teljesítésigazolást és a pénzügyi teljesítést megelőzően az SAP rendszerben rögzített keretfoglalás az SAP rendszerben rögzített előfoglalás összegével legfeljebb azonos összegben.

3. A személyi jellegű kötelezettségvállalás folyamatának összefoglalása

Ha az előfoglalásba vett összegre vonatkozóan nem vagy csak részben kerül sor kötelezettségvállalásra, akkor az előfoglalással lekötött, de fel nem használt rész felszabadítását a szervezeti egységnek az EEGFI-nél kell kezdeményeznie

Budapest, 2015. július 24.

A handwritten signature in blue ink, followed by a circular blue stamp. The stamp contains the text "SEMMELWEIS EGYETEM" at the top, "Humán- és Társadalmi Tudományok Intézet" at the bottom, and the number "3" in the center.

Dr. Reichert Péter